

Відгук
офіційного опонента
на дисертацію Яремчук Оксани Василівни
«Удосконалення державного управління первинною медико-санітарною
допомогою в Україні»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління
за спеціальністю 25.00.02. – механізми державного управління

Актуальність теми дослідження. Тривала системна соціальна криза в Україні потребує здійснення нової державної політики розвитку охорони здоров'я. Мова йде перш за все про запровадження нової дієвої моделі функціонування системи охорони здоров'я, шляхом просування інноваційних процесів у відповідній системі. Розвиток системи охорони здоров'я неможливий без дієвої системи управління.

Недоліки існуючої системи охорони здоров'я, кардинальні зміни у соціально-економічній сфері, незадовільна екологічна ситуація, критична демографічна ситуація і незадовільний стан здоров'я населення вимагають нагального вирішення актуальних проблем галузі, удосконалення організації і поліпшення її діяльності. Особливо, це стосується первинної медико-санітарної допомоги — компонента національної сфери охорони здоров'я, де пацієнт першопочатково взаємодіє з системою. Від якості та ефективності управління власне на цьому рівні залежать результати діяльності всієї системи.

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена також недостатньою дослідженістю проблематики державного управління первинною медико-санітарною допомогою у процесі трансформації національної системи охорони здоров'я у науці державного управління. Вирішенню цих проблем і присвячена дисертаційна робота, що вказує на її актуальність.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

В результаті здійснення дисертаційного дослідження автором узагальнено та вирішено актуальне науково-практичне завдання державного управління первинною медико-санітарною допомогою в Україні.

У дисертації здійснено аналіз стану вивчення порушеної проблематики в науковій літературі. Досліджено стан нормативно-правового забезпечення державного управління первинною медико-санітарною допомогою. Узагальнено зарубіжний досвід організації надання первинної медико-санітарної допомоги й визначено роль держави в забезпеченні цього процесу. Охарактеризовано сучасний стан та особливості державного управління первинною медикосанітарною допомогою в Україні. Розроблено Концепцію створення локальних територіальних об'єднань сімейних лікарів в Україні. Обґрунтовано практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів державного управління первинною медико-санітарною допомогою в Україні, які полягають у систематизації чинного нормативно-правового поля надання первинної медико-санітарної допомоги; узгодженні Концепції створення локальних територіальних об'єднань сімейних лікарів із чинним законодавством у сфері охорони здоров'я та затвердженні державної програми просвітницької діяльності щодо пропагування здорового способу життя й профілактики захворювань в Україні.

Мета дисертаційного дослідження, що полягала у науково-теоретичному обґрунтуванні механізмів і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного управління первинною медико-санітарною допомогою в Україні досягнута, а поставлені автором дослідження завдання – виконані.

Об'єктом дослідження є процес державного управління первинною медико-санітарною допомогою в Україні.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

За темою дисертації опубліковано 9 наукових праць, зокрема здобувач є автором 6 статей у наукових фахових виданнях та виданнях, які входять до наукометричних баз. Публікації автора відображають зміст основних положень дисертаційної роботи.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях. Використання в дисертаційній роботі великого обсягу

статистичних матеріалів, нормативно-правових актів міжнародної та національної нормативно правової бази, досліджень зарубіжних та українських вчених свідчить про комплексність підходу автора до дослідження даної проблеми. Достовірність результатів і новизни дослідження забезпечена застосуванням наукової методології і сучасних методів здійснення наукових досліджень.

Отримані наукові результати, теоретичні положення й практичні висновки проведеного дослідження були здійснені в рамках наукових робіт Класичного приватного університету «Теоретико-методологічні та філософсько-історичні основи розвитку й перспективи реформування державного управління в Україні» (номер державної реєстрації 0113U000589), «Теорія і практика публічного управління й адміністрування в Україні та зарубіжних країнах» (номер державної реєстрації 0116U002645). У межах цих тем автором було розроблено й обґрунтовано заходи з удосконалення механізмів державного управління наданням первинної медико-санітарної допомоги на основі застосування програмно-цільового підходу у сфері охорони здоров'я України.

Наукова новизна отриманих автором результатів дослідження полягає в такому:

уперше:

- розроблено й обґрунтовано заходи щодо вдосконалення механізмів державного управління первинною медико-санітарною допомогою на основі застосування програмно-цільового підходу у сфері охорони здоров'я України, що дасть змогу доповнити фінансове забезпечення надання окремих видів медичної допомоги та послуг, які не підпадають під дію Програми державних гарантій;

удосконалено:

– концептуальні підходи до модернізації організаційного механізму державного управління первинною медико-санітарною допомогою шляхом обґрунтування потреби у створенні локальних територіальних об'єднань сімейних лікарів для надання первинної медико-санітарною допомогою населенню певної

об'єднаної територіальної громади, що розташована в сільській місцевості, та розробки відповідної Концепції;

– фінансово-економічний механізм державного управління системою охорони здоров'я шляхом запровадження прямого бюджетного фінансування розширеного переліку державних цільових програм у сфері охорони здоров'я з одночасним спрощенням механізму розгляду й затвердження цих програм в умовах реформування національної системи охорони здоров'я та загальносвітової пандемії COVID-19;

– теоретичний підхід до формування законодавчого поля у сфері охорони здоров'я шляхом систематизації нормативно-правового забезпечення державного управління первинною медико-санітарною допомогою за такими напрямками: організаційним (первинна медико-санітарна допомога; функціонування закладу охорони здоров'я; лікарське самоврядування і громадські організації у сфері охорони здоров'я); правовим (захист прав медичних працівників і пацієнтів з акцентом на процесах, що відбуваються під час реформування системи, і таких, що пов'язані з пандемією COVID-19); фінансовим (приватна діяльність у сфері охорони здоров'я); соціальним (профілактична й валеологічна спрямованість державної політики у сфері охорони здоров'я) тощо;

– теоретико-методичний підхід до вдосконалення організаційного механізму державного управління первинною медико-санітарною допомогою шляхом покращення дієвості його кадрової компоненти як результату застосування комплексу заходів, спрямованих на розвиток кадрового потенціалу системи охорони здоров'я й органів управління нею;

набули подальшого розвитку:

– теоретичний підхід до формування політики держави у сфері охорони здоров'я шляхом обґрунтування потреби, розробки та впровадження державної цільової програми просвітницької діяльності щодо пропагування здорового способу життя й профілактики захворювань.

Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики.

Наукові положення дисертаційної роботи можуть бути використані використані в діяльності: Президента України, Верховної Ради України й Кабінету Міністрів України (під час підготовки та прийняття нормативно-правових актів щодо вдосконалення національної системи охорони здоров'я); органів місцевого самоврядування (при підготовці перспективних планів розвитку системи охорони здоров'я на регіональному рівні); у навчальному процесі (як дидактичний матеріал під час викладання дисциплін з підготовки фахівців у галузі державного управління, державної служби, менеджменту організацій, організації охорони здоров'я).

Основні положення та рекомендації дисертаційної роботи сприятимуть визначенню основних напрямів подальших досліджень проблем державно-управлінського впливу на удосконалення діяльності органів державної влади в сфері охорони здоров'я України та стануть суттєвим доповненням для практики викладання дисциплін з державного управління, соціальної медицини, а також у підготовці програм для курсів підвищення кваліфікації працівників центральних і регіональних органів управління системою охорони здоров'я України та інших органів державної влади, а також у системі підвищення кваліфікації працівників.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст дисертаційної роботи викладено послідовно, логічно. Положення наукової новизни обґрунтовані та розкриті повністю. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 205 сторінок. Робота містить 3 рисунки, 5 таблиць. Список використаних джерел включає 223 найменувань.

Недоліки і побажання.

1. Автором, у пункті новизни “удосконалено”, стверджується, що удосконалено фінансово-економічний механізм державного управління системою охорони здоров'я шляхом запровадження прямого бюджетного фінансування

розширеного переліку державних цільових програм у сфері охорони здоров'я з одночасним спрощенням механізму розгляду й затвердження цих програм в умовах реформування національної системи охорони здоров'я та загальносвітової пандемії COVID-19, проте це є лише слушною пропозицією дисертантки, а не констатацією факту здійснення.

2. Аналіз світових моделей охорони здоров'я, здійснений авторкою у розділі I дисертаційного дослідження потребує обґрунтування критеріїв вибору дисертанткою країн для його здійснення, адже країни, представлені у підсумковій таблиці є вкрай різними за численними показниками (наприклад, географічне розташування, демографічні показники, соціально-економічний розвиток та ін.).

3. Пропозиція автора щодо створення локальних територіальних об'єднань сімейних лікарів для надання первинної медико-санітарною допомоги населенню певної об'єднаної територіальної громади, що розташована в сільській місцевості (розділ III дисертаційного дослідження) потребує детальнішого обґрунтування, особливо щодо його фінансового аспекту.

4. У Розділі II дисертаційного дослідження, авторкою аналізується стан впровадження компонентів E-health у національну систему охорони здоров'я, робляться висновки про потребу їх удосконалення, проте у висновках до цього дослідження детально не розписано шляхи вирішення цього завдання, а лише констатовано їх присутність у системі охорони здоров'я.

5. У Розділі III дисертаційного дослідження подана авторська Концепція створення локальних територіальних об'єднань сімейних лікарів. Варто було би зазначити чим ця Концепція принципово відрізняється від існуючих інших концепцій і чи враховані основні її положення у стратегіях розвитку системи охорони здоров'я, оприлюднених МОЗ України.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Яремчук Оксани Василівни «Удосконалення державного управління первинною медико-санітарною допомогою в Україні» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретне наукове завдання. Вона містить теоретичні розробки та практичні пропозиції, спрямовані на удосконалення державного управління наданням первинної медико-санітарної допомоги населенню України.

Актуальність вибраної проблематики дисертаційного дослідження, новизна і важливість отриманих результатів, їх обґрунтованість, достовірність і практична цінність сформульованих положень і висновків свідчать про відповідність дисертаційної роботи «Удосконалення державного управління первинною медико-санітарною допомогою в Україні» вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління. Це дає підстави для висновку про те, що її автор Оксана Василівна Яремчук заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02– механізми державного управління.

Офіційний опонент,
перший заступник директора, професор кафедри
соціальної і гуманітарної політики
Харківського регіонального інституту
державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України,
доктор наук з державного управління, професор Д.В.Карамішев

Підпис проф. Д.В. Карамішева засвідчую.

директор Харківського регіонального інституту
державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України,
доктор соціологічних наук, професор

 Л.О. Белова